

ВИКЛАДАННЯ ОБЛІКОВИХ ДИСЦИПЛІН В УМОВАХ ЗАСТОСУВАННЯ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ І КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

А. А. РОМАНЮК

Найважливішим завданням сьогодення у розбудові освіти України є запровадження передових педагогічних технологій навчального процесу. Технологізація забезпечення навчального процесу у вищих навчальних закладах являє розробку та запровадження систем засобів і навчально-методичного забезпечення, раціональних методів, організаційних форм занять, комп'ютерних технологій, що є в основі ефективної організації навчального процесу. Особливі вимоги до запровадження нових технологій навчального процесу проявляються у диференціації навчання й можливості вибору майбутньої професії, змін форм і методів організаційно-комунікативної діяльності студентів та педагогів, толерантності й виховання молоді.

Питанням організації і проведення занять з облікових дисциплін, їх методичного забезпечення присвячені роботи таких науковців, як: С. Івахненкова, В. Шквіра, А. Берези, Л. Чижевської, Л. Терещенко, І. Матієнко-Зубенко, К. Харіної, Т. Поясюка, Г. Титоренко, В. Ситника, М. Пушкara, Ф. Бутинця, В. Гужви, О. Ільїної, А. Завгороднього та ін. Результати даних наукових праць можуть бути використані лише як орієнтири при формуванні методики викладання облікових дисциплін.

Однак слід зазначити, що багато теоретичних та особливо практичних проблем запровадження сучасних інформаційних і комп'ютерних технологій у методиці викладання облікових дисциплін потребують і сьогодні подальшого дослідження. Залишаються невирішеними питання, які безпосередньо стосуються чіткого обґрунтування ефективного використання новітніх комп'ютерних та інформаційних технологій при викладанні облікових дисциплін.

Мета даної статті – проаналізувати реальний стан і перспективні напрямки застосування інформаційних і комп'ютерних технологій при викладанні облікових дисциплін, розкрити доцільність практичного використання форм дистанційного навчання.

У сучасних умовах розвитку інформаційних технологій та інформатизації всіх соціально-економічних процесів першочерговою потребою є застосування інформаційних систем у викладанні облікових дисциплін. Стрімкий розвиток та широке розповсюдження глобальної комп'ютерної мережі Інтернет визначило актуальність і призвело до необхідності впровадження інформаційних та телекомунікаційних технологій у галузі освіти.

Упровадження інноваційних підходів, інформаційних систем і технологій у навчальний процес є важливим складником для підготовки спеціалістів з обліку й аудиту, а викладачі також мають пам'ятати, що вони покликані довести до студентів новітні методи і форми роботи, які сьогодні суспільство диктує спеціалістам нової генерації з урахуванням міжнародних облікових стандартів, правил та принципів [3, с. 219].

Інформаційну систему слід розглядати як сукупність організаційних і технічних засобів для подальшого збереження та опрацювання інформації з метою забезпечення інформаційних потреб користувачів.

Відбір та систематизація засобів інформаційних технологій, придатних для викладання облікових дисциплін, є окремим аспектом у підвищенні якості набуття знань студентами.

Велике значення для викладання бухгалтерського обліку відіграють наочні посібники, які посприяють викладання, роблять його зрозумілішим, цікавішим, педагогічно ефективнішим, а також дозволяють за мінімальних затрат часу більш чітко подати лекційний матеріал, відокремити основне від другорядного, сконцентрувати увагу студентів на деталях, які за інших умов не були б опановані та зрозумілі [5, с. 238].

Використання електронних підручників не тільки заощадить час викладачеві під час підготовки до занять, а й ефективно вплине на працездатність студентів під час опрацювання теоретичного матеріалу, виконання практичних завдань, роботи з допоміжним матеріалом, самостійного аналізу отриманих знань, допоможе досягти очікуваних результатів у навчанні. Наочність відображених у зручній для користувача формі вихідних і проміжних даних обробки поточних і кінцевих результатів, відображення теоретичного і практичного матеріалу: відеофрагментами, тестами, практичними

завданнями для самоаналізу та самоконтролю, в подальшому сприяє постійному динамічному оновленню методів і форм використання електронного підручника в навчальному процесі.

Щодо сучасних комп'ютерних технологій, то особливу увагу слід приділяти вивченню сучасного апаратного забезпечення комп'ютерної техніки та комп'ютерних мереж, технологічних процесів опрацювання даних в інформаційних системах, комунікаційних програм для роботи з факсами й доступу в Інтернет, мультимедійних технологій, технологій електронного документообігу [2, с. 129]. Важливо, щоб майбутній бухгалтер був обізнаним також із методами захисту документів у локальних мережах та системах комунікацій: централізоване управління даними, захист даних під час їх передавання каналами зв'язку [1, с. 219].

Саме тому стрімке впровадження сучасних інформаційних і комп'ютерних технологій у повсякденне життя суспільства послужило каталізатором для розвитку інноваційних процесів в освіті, пов'язаних із введенням форм дистанційного навчання. Одна з умов реалізації завдань з якісної підготовки майбутніх бухгалтерів вищими навчальними закладами є впровадження та широке використання в навчальному процесі сучасних форм дистанційного навчання.

Дистанційне навчання – це технологія, що ґрунтується на принципах відкритого навчання, широко використовує комп'ютерні навчальні програми різного призначення і створює за допомогою сучасних телекомунікацій інформаційне освітнє середовище для доставки початкового матеріалу та спілкування [4, с. 18].

Основу навчального процесу при дистанційному навчанні складає цілеспрямована і контрольована інтенсивна самостійна робота студента, котрий може навчатися в зручному для себе місці, за індивідуальним розкладом, і можливість контакту з викладачем. Кожний викладач застосовує свою, притаманну йому методику, але, як свідчить досвід, фахівці, підготовлені з використанням у навчанні інформаційних технологій, інтерактивних методів та інформаційних технологій навчання, стають більш упевненими та досвідченими бухгалтерів, які не ніяковіють, зустрічаючись із нестандартними фаховими проблемами.

Нинішні педагогічні інновації пов'язані із застосуванням інтерактивних методів навчання, тобто інтерактивний – здатний до взаємодії, діалогу. Інтерактивне навчання – це спеціальна форма організації пізнавальної діяльності, яка має конкретну, передбачувану мету – створити комфортні умови навчання, за яких кожен студент відчуває свою успішність, інтелектуальну спроможність. Сутність інтерактивних технологій у тому, що навчання відбувається шляхом взаємодії всіх, хто навчається. Це співнавчання, в якому і викладач, і студент є суб'єктами. Викладач виступає лише в ролі організатора навчання, координатора роботи груп. Інтерактивні технології навчання найбільше відповідають особистісно-зорієнтованому підходу в навчально-виховному процесі.

Навчальна робота слухача здійснюється шляхом поєднання поетапної системи контролю і модульно-рейтингової технології навчання, що забезпечується не тільки спрямуванням студентів на фахову та професійну підготовку, але й відповідає принципам розвитку їхніх творчих здібностей і формування практичних навичок.

Використання ситуаційного підходу дасть можливість студентам ефективно засвоїти методологічні та організаційні підходи щодо ведення обліку на підприємстві й, особливо важливо, дасть змогу зрозуміти комплексні організаційні підходи до побудови облікового процесу в цілому та вивчити функції окремих працівників підприємства щодо забезпечення виконання його функцій. З іншого боку, це дозволить самому студенту оцінити ступінь своєї підготовки і власні здібності.

Інформаційну модель викладання облікових дисциплін можна розглядати як системну інновацію, що допомагає інтегрувати теоретичні, методологічні та практичні засади педагогічного процесу. Водночас усі складники цього процесу: цілі, зміст, діяльність студентів та викладачів, контроль і оцінювання навчальних результатів – зазнають певних змін. Процес викладання облікових дисциплін, який ґрунтується на інформаційних технологіях, вимагає чіткої постановки цілей і контролю їх реалізації. Відповідно до вимог комп'ютерних програм спосіб досягнення цілей під час викладання облікових дисциплін повинен бути покроковий, ієрархічний з урахуванням інформаційних засобів, методик, за допомогою яких будуть визначені цілі та які будуть реалізовані на певному етапі навчання й у визначений термін [5, с. 221].

На сьогодні актуальним питанням залишається ознайомлення студентів із прикладними програмними розробками, що стосуються автоматизації облікового процесу підприємства.

На нашу думку, навчання студентів краще здійснювати на прикладі комплексних систем автоматизації обліку, масштабу підприємства середнього типу (1С:Підприємство, Парус-Підприємство). Саме ці системи забезпечують вивчення універсальних бухгалтерських інформаційних технологій, включаючи підготовку первинних документів, виконання облікових функцій, формування звітності. Вони на сьогодні найпоширеніші на підприємствах та в організаціях.

Вивчення студентами таких продуктів має бути розширено у кількісному відношенні, необхідно збільшити коло програмних продуктів при викладанні облікових дисциплін. Такий підхід дасть змогу

не обмежувати кругозір майбутніх фахівців, навчитися функціонально порівняти продукти, ознайомитися із можливостями існуючого та перспективного програмного забезпечення, визначити напрями їх використання у майбутній діяльності.

Таким чином, запровадження нових технологій у навчальному процесі є об'єктивним процесом, вектор якого визначається науково-технічним прогресом, інформатизацією і технологізацією суспільства, а також особливостями різних складових систем освіти. Однією з найактуальніших форм роботи зі студентами сьогодні є дистанційне навчання, в основу якого покладено самостійну інтерактивну роботу студента зі спеціально розробленими навчальними матеріалами. Всі компоненти й методичні прийоми повинні бути зорієнтовані на те, щоб зробити навчання максимально зручним і ефективним. Таким чином, використання інформаційних і комп'ютерних технологій при викладанні облікових дисциплін дозволяє значно покращити рівень засвоєння матеріалу студентами й, відповідно, підвищити рівень їхніх знань, а вивчення та застосування спеціального програмного забезпечення щодо реалізації зазначених процесів є запорукою формування працівників нового типу, які забезпечать гідну конкуренцію на ринку робочої сили й стануть тими, хто створить новий оновлений імідж навчального закладу, випускниками якого вони є.

Список використаної літератури:

1. Бутинець Ф. Ф. Інформаційні системи і технології в обліку : [підруч. для студ. ВНЗ] / Ф. Ф. Бутинець, Т. В. Давидюк, В. В. Євдокимов, С. Ф. Легенчук. – 3 вид., перероб. і доп. – Житомир : ПП „Рута”, 2007. – 468 с.
2. Івахненко С. В. Інформаційні технології в організації бухгалтерського обліку та аудиту : [навч. посіб.] / С. В. Івахненко. – К. : Знання-прес, 2003. – 349 с.
3. Кіндрацька Л. М. Професійні можливості викладача у викладанні облікових дисциплін / Л. М. Кіндрацька // Науковий журнал. – К. : КНЕУ ім. В. Гетьмана, 2009. – № 4 – С. 219 – 226.
4. Кухаренко В. М. Дистанційне навчання. Умови застосування / [В. М. Кухаренко, О. В. Рибалко, Н. Г. Сиротенко] ; за редакцією проф. В. М. Кухаренка. – Харків, 2001. – 282 с.
5. Чижевська Л. В. Методика викладання облікових дисциплін : [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / Л. В. Чижевський ; за ред. проф. Ф. Ф. Бутинця. – Житомир : ПП Рута, 2003. – 504 с.

Рецензент – кандидат економічних наук, доцент С. А. Дrajниця